

Рада відновлення Запоріжжя як інструмент розвитку, стійкості і згуртованості громадянського суспільства: огляд роботи за 3 роки

Тетяна Жавжарова,

голова ГО «Екосенс», координаторка Ради відновлення Запоріжжя

vidnova.info

Рада відновлення Запоріжжя створена в лютому 2023 року як низовий дорадчо-консультаційний орган для стратегічного розвитку та відновлення Запоріжжя.

Учасники: представники ГО, ВНЗ, незалежні експерти, підприємці.

Рада відновлення ініціює співпрацю з місцевою і державною владою, бере участь у робочих групах і зустрічах органів місцевого самоврядування, готує для них рекомендації та проводить відкриті громадські обговорення, забезпечуючи партисипацію та демократичний процес планування при відновленні Запоріжжя та області.

Запорізький форум відновлення 2024

Дорожня карта раннього і післявоєнного відновлення: 18 експертів, 7 напрямків

Рада відновлення Запоріжжя працює від початку 2023 року як коаліція громадських організацій, науковців, незалежних експертів з метою посилити участь громадянського суспільства у процесах сталого відновлення України на регіональному рівні.

Тетяна Жавжарова

Координаторка Ради відновлення. Представниця ГО "Екосенс". Експертка з адаптації громад до зміни клімату, аналітикиня

Дмитро Арабаджієв

Експерт з розвитку громадянського суспільства, політолог. Представник Національної платформи стійкості та згуртованості

Ганна Прішутова

Лікар-психотерапевт, коуч, фасилітатор. Представниця компанії "Пситрон"

Наталія Дерев'янка

Експертка у сфері ландшафтного дизайну та садівництва. Представниця Хортицької навчально-реабілітаційної академії

Андрій Карпенко

Професор економіки, директор

Юрій Мосаєєв

Експерт з соціального захисту

Вікторія Соکیل

Екопсихолог, експертка з

Інна Бахтіна

Експертка з комунікацій та

Денис Васильєв

Експерт з розвитку культурно-креативних індустрій. Представник ГО "Центр розвитку культури і бізнес-технологій"

Максим Сорока

Експерт з екологічної безпеки та водокористування. Представник ГО "Довкола"

Олександр Карпенко

Експерт з енергоменеджменту, розвитку ВДЕ

Павло Воскобойніков

Експерт з розвитку сталої мобільності. Представник ГО "СпільноУВ"

Любов Карпенко

Експертка з управління багатоквартирними будинками. Представниця ГС "Круг"

Інеса Носенко

Експертка з інклюзії та культури національних меншин. Представниця БФ "Мазаль Тов", ГО "Дивосвіт"

Геннадій Устимов

Експерт з розвитку громад та відновлення деокупованих територій

Іван Калоша

Експерт з управління відходами. Представник ГО "Запоріжжя без сміття"

Мета: відновлення і сталий розвиток Запорізького регіону

Цілі:

1. Сприяння створенню екосистеми стійкості та демократичному відновленню Запорізького регіону через зміцнення та розширення мережі місцевих, регіональних та національних ініціатив з розвитку Запорізького регіону та активізацію участі громадськості у роботі і прийнятті рішень Запорізької міської ради та ЗОДА з питань відновлення та розвитку громади.
2. Сприяти залученню до відновлення Запорізького регіону національних та міжнародних партнерів і донорів, налагодженню зв'язків з ОГС інших регіонів та країн для обміну досвідом відновлення та сталого розвитку регіону через координацію діяльності ОГС і ОМС місцевого, регіонального та національного рівнів, залучених у процеси відновлення.

Завдання:

1. Активізувати і скоординувати роботу ОГС різного рівня у сфері відновлення та сталого розвитку.
2. Сприяти доброму врядуванню та залученню громадськості в Запоріжжі до процесів прийняття і контролю рішень;
3. Популяризувати серед ОГС і населення інструменти участі і;
4. Сприяти міжсекторальній співпраці та налагодженню діалогу та підвищувати ефективність співпраці ОГС і ОМС.
5. Посилити спроможність місцевих і регіональних ОГС до співпраці між собою, з громадою та ОМС, державними органами влади.

Робота над плануванням відновлення у різних робочих групах Запорізької міської ради

- **Візія Запоріжжя-2030** (стратегічне і просторове планування відновлення і розвитку Запоріжжя, міжсекторальна група з міжнародних і місцевих ГО, представників органів місцевого самоврядування, міжнародних експертів коаліції «Розквіт»)
- **Програма комплексного відновлення Запорізької територіальної громади** (Запорізька міська рада, ГО «СпільноНУВ, ГО «Екосенс», ГО «Центр розвитку бізнес-технологій»)

Тренінги для ОГС і ОМС із ненасильницької комунікації для вирішення конфліктів, побудови діалогу

Результат – розвиток спроможності представників ОГС і ОМС Запоріжжя і області у питаннях ведення комунікації та управління конфліктами, через засвоєння технік діалогу

Жовтень 2024 р.

Connecting people (жовтень 2025) – тренінг для представників громадських організацій, освітян із відновлення діалогу, співпраці,

Форум громадянського суспільства «Ефективні інструменти співпраці громадськості з владою» (у співпраці з ЗОДА)

1. Провели секцію «Практики Запоріжжя щодо участі громадськості у прийнятті рішень»
2. Організували лекцію та дискусію «Закон щодо народовладдя та громадська участь: ключові новели та вплив на громадську участь»

Темою щорічного Форуму громадянського суспільства цього року обрано ефективні інструменти співпраці влади з громадськістю.

Через представлені кейси наші спікери із Ради відновлення та партнери з ОГС поділилися досвідом впровадження таких інструментів участі, як громадські слухання, консультації, петиції, запити і звернення, громадська рада, ОСН, адвокатували використання цих інструментів. А ще наслідком, крім мережування і обміну досвідом і знаннями, стала популяризація проекту “Закону про народовладдя” серед ОГС Запоріжжя та участь в адвокації за його підписання

Форум громадянського суспільства «Співпраця влади і громади у стратегічному розвитку регіону» (у співпраці з ЗОДА)

90 учасників

10 жовтня 2025 р.

Організували і провели секцію «Співпраця влади і громади у стратегічному розвитку регіону: проблеми і рішення»

Цьогорічний захід став продовженням [минулорічного Форуму](#), де публічно говорили про інструменти громадської участі та народовладдя під час війни.

Цього року ішлося вже про довгострокові механізми відновлення й розвитку територій. Представники Ради відновлення поділилися реальними кейсами про участь громадських організацій в аналізі місцевих політик і впровадженні нових підходів до управління територіями, залученість до розробки регіональних стратегій, досвід співпраці влади та громади в Запорізькій, Кушугумській і Широківській і інших територіях.

Організовано 8 публічних діалогів між ОГС та ОМС про сенси Запоріжжя

160 учасників

Вперше в Запоріжжі був створений відкритий діалоговий майданчик для комунікації ОГС і ОМС (включаючи міську раду, депутатів різних фракцій та ОВА, релоковані громади), поліції, волонтерів, жителів, де обговорюються актуальні для містян питання, пов'язані з життєдіяльністю міста під час війни та демократичного розвитку. Було проведено шість діалогових заходів, в довірливій атмосфері, із залученням фасилітатора, яка згладжувала гострі кути, від офіційної атмосфери переходила до довірливого неформального спілкування та спільного пошуку рішень (від розвитку інструментів участі, підвищення ефективності роботи депутатів місцевих рад, чесних виборів Громадської ради - до пошуку вищого сенсу роботи посадовців та патріотичних і духовних цінностей, любові до свого міста та Батьківщини), що все разом сприяло підвищенню згуртованості в громаді та стійкості перед наступом ворога.

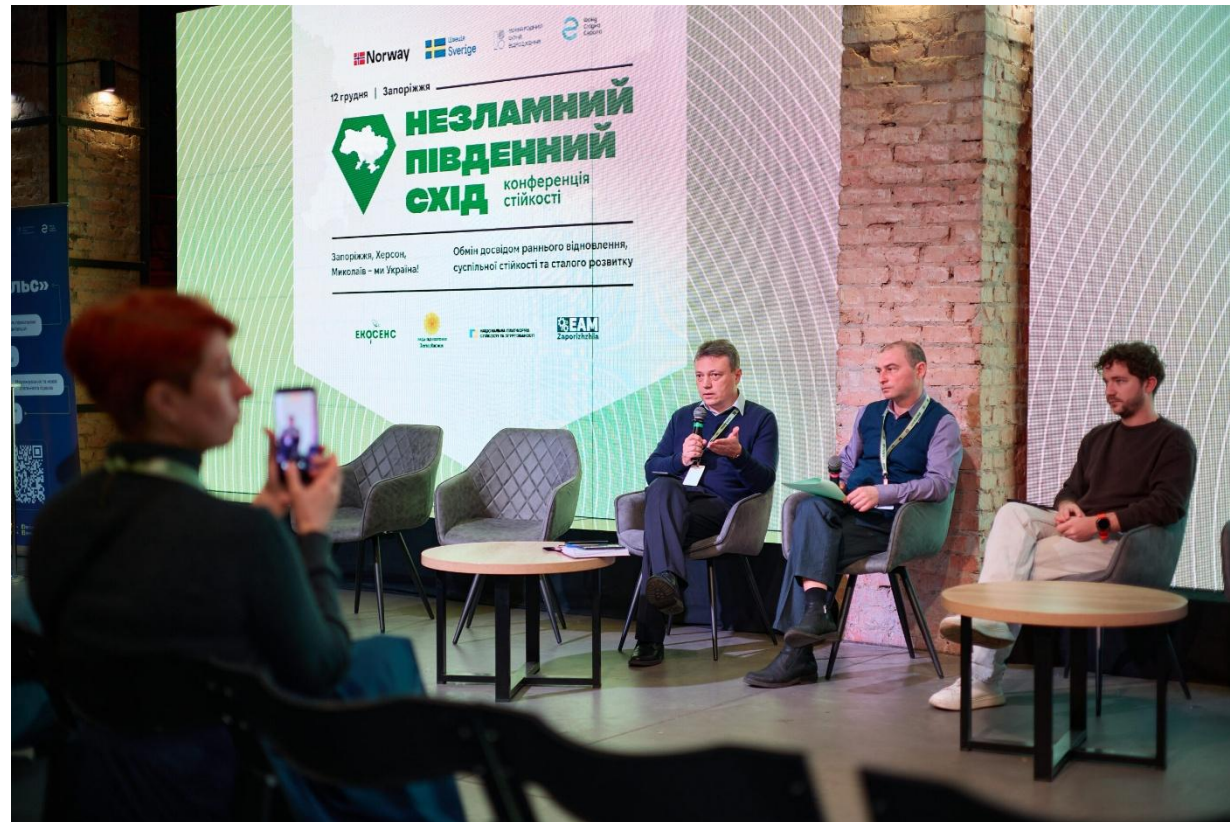
Навчання для активних людей і молоді «Інструменти участі активних запоріжців»

Вперше в Запоріжжі підготовлена брошура та буклет про інструменти участі, які стали основою для навчання молоді та ГО, Молодіжної та Громадської рад, використовуються Координаційною радою сприяння розвитку ОГС при ЗОВА. Проведено тренінги із створення ОСН, із інструментів участі. До тренерства і співпраці залучені депутати Запорізької міської ради.

Конференція стійкості «Незламний Південний Схід»

120 учасників

Ми організували Конференцію стійкості таким чином, щоб влада і фахівці Запоріжжя, Херсону, Миколаєва змогли обмінятися досвідом і кейсами раннього відновлення і суспільної стійкості, які у всіх різні, попри схожі виклики, і це вдалося. Окрему увагу приділили економічній стійкості регіону та налагодженню співпраці бізнес-об'єднань і держави.

А на другий день Конференції фахівці сфокусувалися на зеленому відновленні регіону, постраждалого під час війни

Кейс-стаді за результатами Конференції стійкості

У форматі кейс-стаді подано аналіз та узагальнення успішних практик раннього відновлення, соціальної згуртованості, зеленого відновлення та сталого розвитку екосистем та суспільної стійкості, які реалізовувалися протягом 2024-2025 років органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, вищими навчальними, підприємствами та асоціаціями закладами Запорізької, Миколаївської, Херсонської областей та були представлені на Міжрегіональній конференції стійкості “Незламний Південний Схід» 12.12.2025 (м. Запоріжжя)

Кейс-стаді орієнтована на вивчення та масштабування органами місцевого самоврядування та обласними державними й військовими адміністраціями, громадськими організаціями, медіа, бізнес-структурами та кластерними об'єднаннями, а також міжнародними партнерами, які залучені до процесів раннього відновлення, розвитку громад задля посилення суспільної стійкості в умовах війни/

**ЗАВАНТАЖИТИ
ЕЛЕКТРОННУ ВЕРСІЮ**

Круглий стіл і дослідження «Потенціал Запоріжжя в розвитку зеленої економіки у воєнний та повоєнний час»

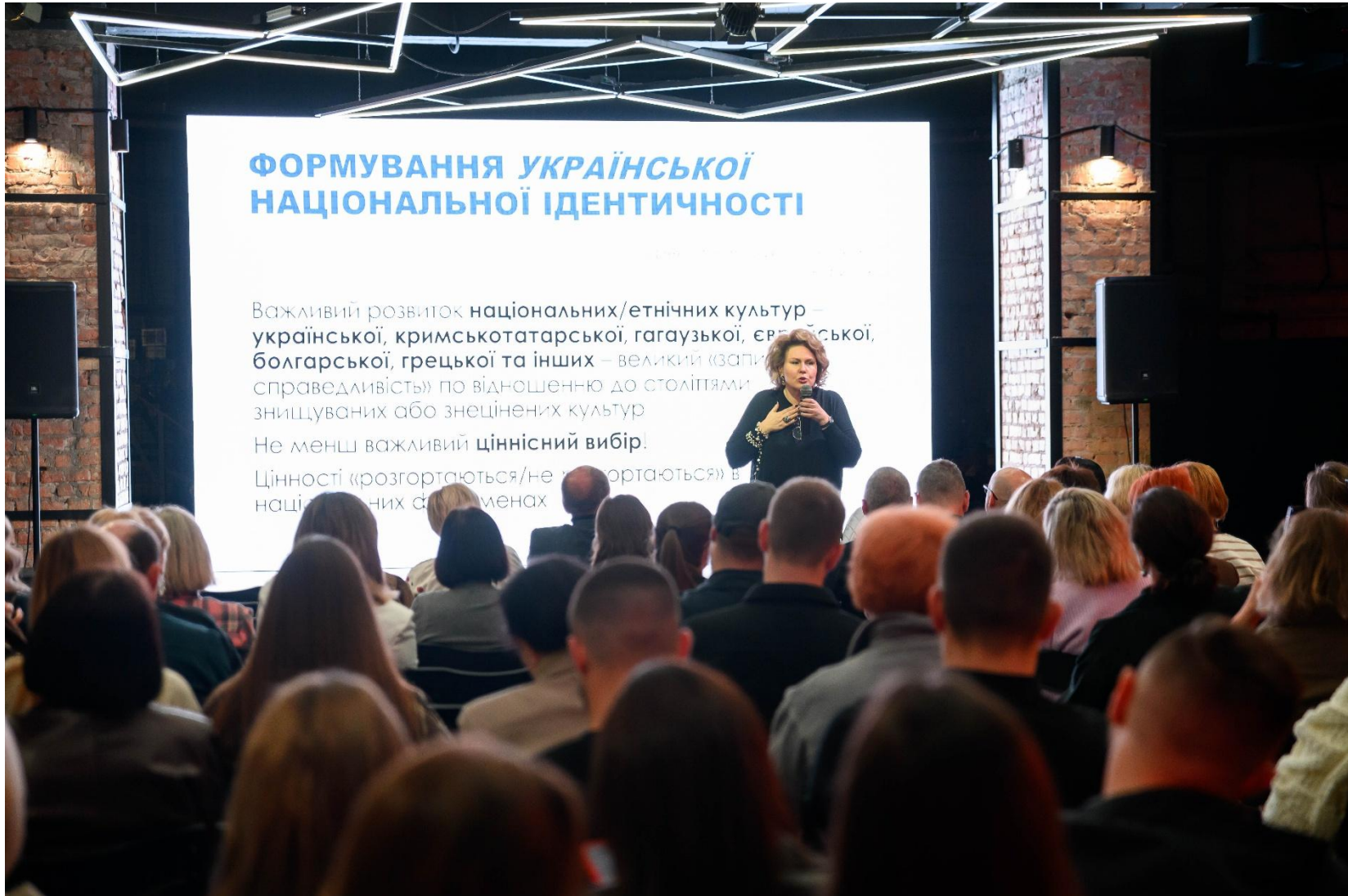

Мета: запропонувати прикладну стратегію «зеленої» трансформації економіки Запоріжжя, засновану на реальних статистичних даних 2019–2024 років, сценарному моделюванні до 2030 року та формалізованому матричному аналізі секторів. Аналітична робота знаходить практичні рішення для збільшення економічної сили регіону задля успішного відновлення.

Автори дослідження виділили п'ять пріоритетів для розвитку потенціалу Запоріжжя в розвитку зеленої економіки у воєнний та повоєнний час.

1. Енергетична стійкість. Перехід від централізованої до децентралізованої енергогенерації — єдиний спосіб забезпечити виживання бізнесу під обстрілами.
2. Швидкий зелений ефект. Запуск циркулярної економіки, де відходи одного підприємства стають сировиною для іншого.
3. Розвиток Green Skills та людського капіталу. Експерти пропонують вже зараз навчати фахівців нового типу — Master of Interspaces, які одночасно розуміються на екології, технологіях, менеджменті та фінансах.
4. Індустріальні пакети. Великий бізнес повинен мати готові стратегічні плани та грантові заявки під майбутні великі інвестиції вже сьогодні.
5. Малий та середній бізнес як модульна економіка. Підтримка малого бізнесу через короткі фінансові інструменти та ваучери на модернізацію.

Операційна ціль: розвиток згуртованості громадянського суспільства та діалогу з владою як основа стійкості та відновлення ідентичності Запоріжжя

Запорізька міська влада продовжує працювати над темою міської ідентичності в межах проекту «Сенси міст». Під час низки зустрічей за участі філософа Олександра Філоненка та дослідника Андрія Мельника представники різних секторів обговорюють довгострокові напрямки розвитку громади.

Гіпотеза: Запорізька ідентичність від 2022 року «розмивається» завдяки сильній ідентичності ВПО з області та через динамічні міграційні та соціально-економічні зміни.

Можлива місія: Хто створить\сформулює сенси Запоріжжя, якщо не ми?